

Seletuskiri Valjala valla 2013. aasta eelarve juurde

SISSEJUHATUS

Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadus (KOFS) kohustab omavalitsusi koostama eelarvestrateegia järgneviks neljaks eelarveaastaks. Eelarvestrateegia annab ülevaate omavalitsuse kui arvestusüksuse finantsseisust ja võimekusest olemasolevaid kohustusi teenindada. Vastu on võetud valla arengukava aastateks 2012 – 2020 ja see on kooskõlas eelarvestrateegiaga.

Valjala valla 2013. a. eelarves on arvestatud arengukava ja eelarvestrateegiaga, silmas peetud lähiaastate majandusprognoose ning 2012. a. eelarve täitmist. Tulud ja kulud on eelarves tasakaalus. Tulud mahus **1 199 867** eurot ja kulud mahus **1 199 867** eurot.

Valla 2013. a. eelarve on võrreldes 2012. aastaga suurenenud 11,3 % ehk 135 607 euro võrra (2012. a. 1 064 000 eurot). Tulude plaani koostamisel on aluseks võetud valla 2012 aasta eelarve laekumine. Valla eelarve tulude projektis on toodud vallale laekuvad maksud, valla majandustegevusest tingitud tulud ja riigi eraldised omavalitsustele. Samuti eelmisel aastal jäänud kassa reserv.

I TULUEELARVE

Kõige suurem tuluallikas tulude projektis on üksikisiku tulumaks (edaspidi **tulumaks**), mida on planeeritud eelarvestrateegiast lähtuvalt 600 000 eurot. Tõus 2012.a. võrreldes 65 000 eurot. Aluse selleks annab hea tulumaksu laekumine 2012. aastal. Mullu laekus tulumaksu 603 522 eurot, täituvus 113%.

Mahult järgmine tuluallikas eelarves on **maamaks**, mida on eelarvesse planeeritud 3000 euro võrra vähem võrreldes 2012. aastaga, summas 40 000 eurot. Vähenemise tingib 2013. aastast kehtima hakkav kodualuse maa maksuvabastus.

Haridusasutuste majandustegevusest planeeritud tulud vähenevad 1 723 euro võrra ja moodustavad kokku 21 600 eurot. Laekumised kultuuri- ja sotsiaalasutuste majandustegevusest jäävad 2012. a. tasemele. Teistelt omavalitsustelt laekub 2013. a. prognoositult 8 000 eurot vähem kui eelmisel eelarveaastal, mis on tingitud teistest omavalitsustest vallas lasteaias või koolis käivate laste arvu suurest vähenemisest.

Majandus- ja kommunikatsiooniministeriumilt laekub teede korrushoiuks mõeldud vahendeid mullusega võrreldes 26 946 euro võrra enam, kokku summas 82 981 eurot, mis võimaldab vallateede olukorra parandamist.

Riigi **tasandusfondist** omavalitsusele mõeldud vahendid on vähenenud 13 598 euro võrra ja on 2013. a. 84 810 eurot.

Hariduskulude katteks tasandusfondi kaudu tuleb 215 498 eurot, mis võimaldab tõsta pedagoogide palku 11% võrra.

Toimetulekutoetuseks on planeeritud 2013. a. 9 479 eurot (vähenemine 1 266 eurot).

Sotsiaalteenuse korraldamise kulud on 1214 eurot.

Õppelaenu osa tulubaasis on vähenenud 2 801-lt eurolt 853-le eurole.

Vähenenud on ka laekumised **vee erikasutusest ja saastetasudest** vastavalt 800-lt 700-le ja 400-lt 100-le eurole.

Muutus kassas 110 937 eurot.

Kogu eelarve tulude maht on **1 199 867** eurot.

II KULUEELARVE

Valjala valla 2013. a. kulude planeerimisel on arvestatud üldise majandusolukorraga riigis, maakonnas ja vallas. Miinimumpalga ja elukalliduse tõusust lähtuvalt on planeeritud palgatõus kõigis allasutustes ja arvestatud on elektri hinna tõusuga.

Eelarve kulude projektis on tegevuskulud ja investeeringud hoitud eraldi.

2013. aasta kulueelarve suuruseks on planeeritud **1 199 867** eurot. Kulueelarve koosneb üksikute tegevusvaldkondade alaeelarvest, kus on ära näidatud kõik planeeritavad kulutused valdkondade lõikes.

1. TEGEVUSKULUD

Kõigi allasutuste elektrienergia kulu on suurendatud prognoositava 26% hinnatõusu võrra.

Lähtuvalt alampalga tõusust 290-lt eurolt 320-le eurole on ligikaudu sama protsendisuhtega korrigeeritud ka teisi palgaastmeid.

Ehkki kõigi valdkondade eelarvete maht on suurenenud, moodustab eelarvete protsent valla üldises eelarves võrreldes 2012. aastaga väiksema osa, mis on seletatav valla eelarve mahu 11,3 % suurenemisega.

Üldised valitsemissektori teenused (11,9 % tegevuskulude eelarvest; 2012 – 12,4 %)
Selle valdkonna kulude maht on **142 836** eurot.

Vallavolikogu eelarve on 10 297 eurot, mis sisaldab hüvitisi, hüvitiselt makstavaid makse ja kindlustust.

Vallavalitsuse tegevuskulud on 106 839 eurot.

Administreerimiskulude all on bürootarbed, kirjade saatmine, lilled. Esinduskulu all on külaliste vastuvõtt, lisaks on ette nähtud koolitus- ja lähetuskulud.

Reservfondi alla on jäetud 11 000 eurot kiirete, ettenägematute kulude hüvitamiseks, lisaks vallavanema reserv 1 500 eurot. Muude valitsussektori teenuste all on liikmemaksud SOL, EMOL, Saarte koostöökogu ja Saarte Kalandus kokku 6 700 eurot. Valitsussektori võla teenindamiseks on 4000 eurot, millega kaetakse pikaajaliste laenude intressid.

Avalik kord: politsei, valve ja päästeteenus (0,18 %)

Kogu valdkonna kulu moodustab **2 100** eurot, mis on 50 euro võrra vähem 2012. aastast. Lähtutakse olemasolevatest lepingutest. Leping on sõlmitud Päästametiga tuletõrjeauto väljakutsete ja ülalpidamiskulude katteks. Aasta jooksul lisanduvad tuludesse riigipoolne osa, vastavalt osutatud teenuse mahule.

Majandus (10,7%; 2012 – 9,4 %)

Valdkonna kulud eelarves on **127 828 eurot**. Majanduse osakaalu protsendi suurenemine eelarvest on tingitud teede remondiks kuluva riigipoolse toetuse suurenemisest.

Maakorralduses on ette nähtud planeerimise ja maakorralduse spetsialisti palk ja tegevuskulud.

Ehituse all on sõlmitud leping ehitustegevuse korraldamiseks spetsialistiga, kes korraldab Valjala vallas ehitusprojektide läbivaatamist, õigusaktide ettevalmistamist, inimeste nõustamist, ehitusobjektide ehituseelarvete koostamist, planeeringute menetluses osalemist.

Valla teede all on teede suviseks ja talviseks hoolduseks mõeldud vahendid, mis on 2013. a. 26 946 euro võrra suuremad 2012. aastaga võrreldes, so 82 981 eurot. Iga aasta aprilliks vaatab volikogu ja vallavalitsus üle teede hoolduse nimekirja ning koostab pingerea teede remondiks. Tänavu saame tõenäoliselt alustada ka küladesse mustkatete rajamisega.

Autobusside dotatsiooni all on valla bussi kulu inimeste veoks igal teispäeval.

Turismi all osalemine turismialastes projektides.

Territoriaalse planeerimise eelarverida on vähenenud 2 800 eurole (mullu 4 500).

Muu majanduse all on majandusjuhi ja oskustöölise palk. Lisaks nende töödega seotud kulud, mis on summas 19 467 eurot.

Keskkonnakaitse (0,19 %; 2012 – 0,45 %)

Valdkonna maht on vähenenud võrreldes 2012. aastaga moodustades **2 300 eurot**, mis on osalemine Maasi jäätmejaamas.

Elamu-kommunaalmajandus (1,18 %; 2012 – 1,45 %)

Valdkonna kulud eelarves on **14 100 eurot**, millest mahukamad on heakorra kulud (suurenemine 6 000-lt 7 000-le eurole) ja tänavavalgustuse ülalpidamine (suurenemine 4 000-t 5 000-le eurole). Heakorra all on ka kulutused kalmistu heakorraks - prügiveedu, lehtede koristus, tööriistade korrashoid jne. Heakorra alt teostatakse ka aleviku heakorda ja avalike platside suvist niitmist.

Tervishoiu vahendid on vähenenud poole võrra 2 200-lt 1 100-le eurole sotsiaalkorterile minevate kulutuste vähenemise tõttu.

Vaba aeg, kultuur, sport (8,0 %; 2012 – 8,8 %)

Valdkonna kulud kokku moodustavad **96 074 eurot**.

Selle valdkonna alla on koondatud kõik valla kultuuriasutused.

Noorsoo- ja sporditöökse ette nähtud summad on samal tasemel kui 2012. a.

Valjala raamatukogu eelarve on 14 773 eurot.

Sakla raamatukogu eelarvet 13 807 eurot suurendab palgatõusule lisaks külakeskusesse projekti toel soetatud soojuspumba elektrikulu.

Valjala rahvamaja kulud on 44 829 eurot, tõus peamiselt palgakulude arvelt.

Tõnija klubi eelarve suurenemise tingib projektiga soetatud õhksoojuspumba elektrikulu lisandumine.

Kultuuriürituste all on vallas korraldavate kultuuriürituste kulud vastavalt kultuuriürituste kalendrile.

Külaseltside toetus võrreldes 2012. aastaga ei muutu (2 900 eurot).

Haridus (50,5%; 2012 – 51,2 %)

Tegemist on kõige suurema kuluvaldkonnaga, mille maht eelarves on suurenenud **545 124** eurolt **605 900** eurole.

Valdkonna mahukaim alaeelarve on Valjala Põhikoolil, 403 923 eurot. See sisaldab 11% õpetajate palgatõusu, millele lisanduvad vallalt palka saavad teenistujad. 0,5 kohaga on tööle võetud eripedagoog. Eelarves on uus kulurida Elektrimõõtetööd 1 840 eurot. Elektrimõõdistustööd tuleb läbi viia iga viie aasta tagant.

Valjala lasteaia eelarve on 166 477 eurot. Sarnaselt koolile on lisandunud uus eelarverida Elektrimõõtetööd 1 300 eurot.

Eraldised teistele omavalitsustele on vähenenud 3 000 eurot moodustades 27 000 eurot. Sellel real on Valjala valda sissekirjutatud laste käimine teiste omavalitsuste haridusasutustes ja huvikoolides. 2013. aastast hüvitatakse huvikoolides käivate valla laste kohatasu maksumus 100 % ulatuses senise 90 % asemel.

Sotsiaalne kaitse (7,1 %, 2011 – 7,7 %)

Valdkonna kulu on **85 138 eurot**.

Suurenenud on päevakeskuse eelarve seoses palkade, elektri hinna tõusu ja toiduainete kallinemisega. Suurendatud on matusetootust 110-lt 160-le eurole, koolilõputoetust kõigile lõpetajatele võrdselt 50 euroni kokku 550 eurot, ranitsatoetust 75 euroni.

Vähenenud on summad hoolekandeesutustele (püsiva iseloomuga toetused) ja gümnaasiumiõpilaste transporditoetus, suurenenud ühekordsed toetused (7 000-lt 9 000-le).

Veidi üle tuhande on vähenenud riigilt laekuv toimetulekutoetus.

Muu sotsiaalse kaitse halduse all on sotsiaalnõuniku palga- ja tegevuskulud.

Tegevuskulude summa: 1 133 329 eurot.

2. INVESTEERINGUD

2013. a. investeringuteks on eelarves **29 530 eurot**.

Suuremad investeringuid 2013. aastal on aleviku tänavavalgustuse rekonstrueerimine 18 000 euroga (valla omavahendid) ja põhikooli vee- ja kütetorustiku rekonstrueerimine ligi 32 000 euroga, kus omaosalus on 4 200 eurot. Projekt on EAS-le koostatud, pakkumised võetud ja ehitaja välja valitud.

Investeeringud:

Valjala aleviku tänavavalgustus	18 000 €
Kooli torustiku renoveerimine	4 200 €
Sakla külamuuseumi III etapp omaosalus	2 500 €
Pärandkultuuri projekt	1 600 €
Kungla sadam	1 280 €
Kalmistu kõnniteed	750 €
Tõnija veesüsteemi rekonstrueerimine	600 €
Lasteaia liivakast ümbrus	600 €

Reservis on panga jääk 37 008 eurot.

Valjala valla 2013. a eelarve kokku on 1 199 867 eurot.

Koostas: Aare Martinson, vallavanem